

YHTEENVETO MAAKUNTAMUSEOIDEN JA ALUETAIDEMUSEOIDEN KUVA- ARKISTOISTA

Valokuvan muisti -kyselyn vastausprosentti maakuntamuseoiden osalta oli hyvä. Kyselyn saaneista maakuntamuseoista 19 palautti vastauksensa, eli koko maakuntamuseoiden kenttä on mukana vastauksillaan.

Maakuntamuseot	Paikkakunta
Etelä-Karjalan museo	Lappeenranta
Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo	Seinäjoki
Helsingin kaupunginmuseo	Helsinki
Hämeenlinnan kaupungin historiallinen museo	Hämeenlinna
Kainuun museo	Kajaani
Keski-Suomen museo	Jyväskylä
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo	Kuopio
Kymenlaakson maakuntamuseo	Kotka
Lahden kaupunginmuseo	Lahti
Lapin maakuntamuseo	Rovaniemi
Pohjois-Karjalan museo	Joensuu
Pohjois-Pohjanmaan museo	Oulu
Porvoon museo	Porvoo
Satakunnan museo	Pori
Savonlinnan maakuntamuseo	Savonlinna
Tammisaaren museo - Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo	Tammisaari
Tampereen museot	Tampere
Tornionlaakson maakuntamuseo	Tornio
Turun maakuntamuseo	Turku

Aluetaidemuseot	Paikkakunta
Kuopion taidemuseo	Kuopio
Mikkelin taidemuseo - Etelä-Savon aluetaidemuseo	Mikkeli
Nelimarkkamuseo - Etelä-Pohjanmaan aluetaidemuseo	Alajärvi
Oulun taidemuseo	Oulu
Porin taidemuseo	Pori
Rovaniemen taidemuseo	Rovaniemi

1 KUVA-AINEISTOT/LUKUMÄÄRÄT

Maakuntamuseoista miltei kaikki eli 17 vastaajaa ilmoittivat jonkinlaisen arvion **kuva-aineiston kokonaismäärästä**, vain yksi museo ei ollut täyttänyt kohtaan mitään tietoa, mutta selvitti, ettei määrää ole laskettu, koska atk aikanaan ilmoittaa luvut (kokonaisarvio on saatu laskemalla vastaajan ilmoittamat vedos, negatiivi ja diaposiivi määrät).

Kuva-aineiston kokonaismäärältä **suurin arkisto** koostuu n. 834 000 :sta kuvasta, **pienin** 17 950 kuvasta (pienimmän kokonaisarvion kohdalla on syytä olettaa, ettei lukumäärään sisälly negatiiviaineiston osuus).

Arkiston sisältämän kuva-aineiston kokonaismäärä:
n. 834 000
738 005
n. 700 000
650 000
340 546
255 000

230 000
200 000
n. 191 000
n. 110 000
100 000
100 000
n. 100 000
n. 100 000
85 000
*n. 65 000
50 064
21 173
17 950
Yhteensä: 4 887 738

Museoiden ilmoittamia kuva-aineistojen kokonaislukuja on käsiteltävä arvioina, ne eivät kerro todellista kuvien määrää.

Suurien aineistojen kohdalla määrän laskeminen tuottaa ongelmia. Lisäksi kolme vastanneista ilmoitti aineiston kokonaisluvuksi vain luetteloidun aineiston määrän. Luetteloimaton aineisto ei siis aina sisällynyt vastaajan antamaan kokonaislukumäärään. Kuitenkin luetteloimattoman aineiston määrä saattoi vastaajilla nousta jopa 100 000 kuvaan. Kaikista vastauksista ei myöskään käynyt ilmi oliko annettu kokonaislukumäärä vain vedosten määrä, puuttuiko lukumäärästä negatiivit ja diat.

Kun vastaajien antamia kokonaisarvioita tarkennettiin laskemalla yhteen heidän ilmoittamansa vedos, negatiivi ja diapositiivien lukumäärät sekä arviot luetteloimattomasta aineistosta, jota ei oltu laskettu kokonaisarvioon, nousee kuva-aineistojen yhteislukumäärä hieman: 4 887 738:sta 4 896 370:een.

Johtopäätökset:

- Maakuntamuseoiden kuva-aineistojen kokonaismäärät olivat erittäin vaihtelevia, lukuja on käsiteltävä arvioina.

- Karkeasti museot voitaisiin jakaa neljään eri suuruusluokkaan kuva-aineistojen kokonaismäärän mukaan:

Kuva-aineiston kokonaismäärä	Museoita
alle 100 000	5
n. 100 000	5
n. 200 000	4
huomattavan suuret kokoelmat yli 300 000 - alle 900 000	5

- Koulutusta suunniteltaessa on kunkin maakuntamuseon kohdalla otettava huomioon sen kuva-aineiston laajuus, jotta kokoelmien läpikäyminen olisi mielekästä ja koulutus voitaisiin suhteuttaa todelliseen kuva-aineiston määrään. Yksi koulutuksen lähtökohta tulee olemaan maakuntamuseoiden avustaminen omien kokoelmien priorisoimisessa.
- Tulevaisuudessa lukumäärien antaminen eri aineistoista tulee helpottumaan tehokkaan atk-pohjaisen luetteloinnin ja kuvien digitalisoinnin myötä.
- Vastaajien on ollut vaikeaa arvioida kuva-aineistojen kokonaismääriä. Kuva-aineiston määrittelyssä on eroja, sillä osa vastaajista ei laske kuva-aineistojen lukumäärään mukaan negatiiveja tai luetteloimatonta aineistoa.

Aluetaidemuseoista kaikki 6 vastaajaa ilmoittivat jonkinlaisen arvion **kuva-aineiston kokonaismäärästä**. Kuva-aineiston kokonaismäärältä suurin arkisto koostuu n. 45 000:sta kuvasta, pienin n. 11 000 kuvasta.

Aluetaidemuseoiden kuva-aineiston kokonaismäärä
n. 45 000
n. 35 000
n. 24 000
n. 15 500
n. 14 380
n. 11 000
Yhteensä: 144 880

Kun kuva-aineistojen lukumääriä vedoksina, negatiiveina ja diapositiiveina kysyttiin oli vastausten antaminen **maakuntamuseoille** vielä vaikeampaa kuin kokonaislukumäärän arvioiminen koko kuva-aineistosta. **Vedosten** lukumäärän vastaajista ilmoittivat 8 museota, 9 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi (jos vastaaja kuitenkin oli ilmoittanut lukumääriä vedostyypeittäin on nämä luvut laskettu yhteen antamaan arvion vedosten lukumäärästä), 2 vastaajaa oli ilmoittanut ettei tarkkaa arviota voi antaa/aineistoja ei ole laskettu (vastaajan antamat arviot negatiivien määristä on vähennetty kuva-aineiston kokonaisuudesta ja näin saatu noin arvio vedoksista).

Maakuntamuseoilla vedoksia yhteensä:
183 463
64 000
50 000
*n. 40 100
**n. 35 300
n. 35 000
n. 33 000
30 000
n. 30 000
17 950
Yhteensä: 518 813

Lukumääriä on käsiteltävä arvioina. Osalla vastaajista vedosten ja negatiivien erottelu/numerointi ei ollut yhdenmukaista esim. vedoksilla ja negatiiveilla saattoi olla sama numero yms. Mahdollisesti myös vedosten tuplakappaleiden mukaan lukeminen sotkee lukumäärien todenmukaisuutta.

Aluetaidemuseoistavedosten lukumäärän ilmoittivat 2 museota, 4 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Aluetaidemuseoilla vedoksia yhteensä:
--

n. 3 000
n. 1 000
Yhteensä: 4 000

Maakuntamuseoista negatiivien lukumäärän vastaajista ilmoittivat 11 museota, 7 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi, yksi vastaaja* oli todennut, että tarkkaa arvioita ei voi antaa (*vastaajan antamien kokoelmatietojen pohjalta laskettu arvio).

Maakuntamuseoilla negatiiveja yhteensä:
n. 200 000
150 000
131 394
n. 118 000
n. 70 000
n. 68 300*
67 000
n. 60 000
n. 20 000
16 370
10 000
8 478
Yhteensä: 919 542

Negatiivien lukumääriä on käsiteltävä arvioina.

Aluetaidemuseoista negatiivien lukumäärän ilmoittivat 2 museota, 4 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Aluetaidemuseoilla negatiiveja yhteensä:
n. 32 000
n. 3 000
Yhteensä: 35 000

Maakuntamuseoilla diapositiivien lukumäärän vastaajista ilmoittivat 12 museota, 6 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi, yksi (1) vastaaja oli todennut, että tarkkaa arvioita ei voi antaa.

Maakuntamuseoilla diapositiiveja yhteensä:

n. 40 000
n. 30 000
n. 30 000
27 000
25 570
16 000
n. 11 000
n. 11 000
10 000
5 000
n. 3 000
162
Yhteensä: 208 732

Lukumääriä on käsiteltävä arvioina.

Aluetaidemuseoista diapositiivien lukumäärän ilmoittivat 2 museota, 4 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Aluetaidemuseoilla diapositiivejä yhteensä:
n. 12 000
n. 3 000
Yhteensä: 15 000

Kun kuva-aineistojen lukumääriä kyselykaavakkeessa tarkennettiin (vedos-, negatiivi-, diapositiivityypeittäin), osoittautui kappalemäärien esittäminen **maakuntamuseoille** vaikeaksi. Kappalemäärien sijasta osa museoista oli vastannut kohtaan esim. kyllä. Suurin osa museoista oli hypännyt vastauksissaan seuraavaan kysymykseen.

Alla esitetyt lukumäärät kertovat vain kohtaan vastanneiden tiedot.

Vedostyytit

Yleisimpien vedostyyppien, mv-valokuvat sekä värivalokuvat, kappalemääriä oli ilmoitettu seuraavasti:

Maakuntamuseoilla värikuvia

n. 2000
n. 400
n. 100
Yhteensä: 2 500

Maakuntamuseoilla mv-kuvia
181 400
50 000
40 000
30 000
30 000
17 950
Yhteensä: 349 350

Kun vedostyyppejä kysyttiin ei yksikään museoista ollut ilmoittanut fotomekaanisten vedosten tai sähköisesti tulostettujen kuvien lukumääriä. Vastauksista ei näin ollen myöskään selvinnyt onko museoilla ko. aineistoa.

Aluetaidemuseoista ei yksikään vastaajista ollut maininnut mv- tai värivalokuvien lukumääriä.

Negatiivityypit

Negatiivityyppejä ei oltu **maakuntamuseoissa** aina eroteltu eli ei mainittu erikseen esim. nitraattinegatiiveja tai asetaattinegatiiveja.

Maakuntamuseoilla mv-lasinegatiiveja
129 152
16 000
12 500
10 000
5 000
3 630
2 800
n. 600
100
Yhteensä: 179 782

Maakuntamuseoilla nitraattinegatiiveja
200
n. 1 400
Yhteensä: 1 600

Maakuntamuseoilla asettaattinegatiiveja
n. 50 000
30 700
Yhteensä: 80 700

Maakuntamuseoilla nykyisiä mv-negatiiveja
n. 150 000
n. 100 600
13 570
Yhteensä: 264 170

Maakuntamuseoilla värinegatiiveja
n. 2 200
n. 2 000
200
200
Yhteensä: 4 600

Aluetaidemuseoista ei yksikään vastaajista ollut maininnut negatiivien lukumäärää.

Diapositiivityypit

Maakuntamuseoilla mv-lasidiapositiiveja
5 000
100
n. 20

Yhteensä: 5 120
Maakuntamuseoilla mv-diapositiiveja
100
8
Yhteensä: 108
Maakuntamuseoilla väridiapositiiveja
n. 25 470
25 000
10 000
5 000
n. 3 000
2 700
162
Yhteensä: 71 332

Aluetaidemuseoista ainoastaan yksi (1) vastaajista oli ilmoittanut väridiapositiivien määräksi n. 12 000, muiden diapositiivityyppien lukumääriä ei kukaan vastaajista ollut ilmoittanut.

Maakuntamuseoista varhaisia valokuvatyyppejä vastausten mukaan löytyi 17:sta museosta, Ei-vastauksen antoi 2. Mm. vanhimpia valokuvia **dagerrotyyppejä** maakuntamuseoilla oli seuraavasti:

Dagerrotyyppit
15
15
13
12
12
3
3
1
1
Yhteensä: 75

Aluetaidemuseoilla ei vastausten mukaan ollut varhaisia valokuvatyyppejä, tosin yksi (1) vastaajista vastasi: ? ei tietoa.

Maakuntamuseoiden aineiston tunnistamistaidot: Varhaisten valokuvien tunnistustaitoa mittaavaan kysymykseen vastanneiden: KYLLÄ-vastauksia 15, EI-vastauksia 3, vastaamatta jättäneet 1.

Aluetaidemuseoiden aineiston tunnistamistaidot: Varhaisten valokuvien tunnistustaitoa mittaavaan kysymykseen vastanneiden: KYLLÄ-vastauksia 3, EI-vastauksia 3.

Maakuntamuseoista museoliiton kurssin olivat käyneet 15 vastaajaa, vastaajista ei ollut käynyt ko. kurssia 3, ja kohdan tyhjäksi jättäneitä 1.

Aluetaidemuseoista ei ollut käynyt kurssia 5, tyhjä vastaus 1.

Maakuntamuseoista koulutustoiveita oli esittänyt 8 arkistoa, joista kolmella/neljällä oli selvästi aineiston kuntoon ja säilytykseen liittyviä koulutustarpeita (*vrt. Museoliiton kurssin käyneet ja Tunnistustaito -kohdat*).

Koulutustoiveita:

- Kaitafilmiin puhdistusohje pölystä
- Arkistokelpoiset säilytysmateriaalit
- Valokuvien puhdistus ja vaurioiden tunnistaminen
- Kuvatyyppien tunnistamiseen liittyvää koulutusta
- Kuvaustyyleistä eri aikoina

Muut koulutustoiveet:

- Kuva-arkistokoulutus
- Arkistonhoitoa ja asiasanoitusta käsitteleviä kursseja
- Tekijänoikeudet, käyttöoikeudet, internet yms.
- Kuvien digitointiin liittyvää koulutusta, käytännön opetusta skannaukseen ym. kuvatyyppien tunnistamiseen liittyvää koulutusta
- Luettelointi

Aluetaidemuseoista 3 oli esittänyt koulutustoiveita:

- Kuva-arkiston järjestämiseen ja säilyttämiseen liittyvät seikat olisi mielenkiintoisia lisäopin kannalta
- Valokuva osana muuta taideteosta: säilytysolosuhteet ym.; uudet välineet, materiaalit, menetelmät; luokitukset, asiasanat (erityisesti taidepainotteisuus)
- Varhaisiin vedosmenetelmiin liittyen; säilyvä vedos

Johtopäätökset:

- Valokuvan muisti -projektissa museoiden esittämät koulutustoiveet nousevat kyselyn etusijalle. Maakuntamuseoiden erityistarpeisiin vastaavaa koulutusjaksoa suunnitellaan Valokuvataiteen museolla.
- Vastaajien koulutustoiveista voi todeta, että suurin osa (15) maakuntamuseoista on käynyt Museoliiton kuva-aineistojen käsittely- ja tunnistamiskurssin. Kurssin käyneet myös vastasivat tunnistavansa varhaiset valokuvatyyppit. Ne museot, jotka eivät olleet koulutautuneet ko. kurssilla vastasivat, etteivät osaa tunnistaa varhaisia valokuvatyyppejä. Heidän osaltaan myös koulutustoivomukset käsittelivät aineistojen tunnistamista ja käsittelyä.
- Valokuvataiteen museo tullee jatkossakin kouluttamaan eri alojen kuva-arkistojen parissa työskenteleviä henkilöitä asianmukaiseen materiaalin käsittelyyn. Museolta on saatavissa apua materiaalin tunnistamiseen.
- Muissa koulutustoiveissa ilmeni kuva-arkistojen suuntautuminen kohti digitaalisia arkistoja. Mm. digitointia, verkkokäyttöä ja sen mukana tulevat tekijänoikeusasioita selvittämään järjestettäneen Valokuvataiteen museolla aiheeseen liittyviä seminaareja

2 KOKOELMIEN AJOITUS/KARTUNTA

Maakuntamuseoista kokoelmien **ajallisen painopisteen** olivat vastaajista ilmoittaneet 17 museota, tyhjäksi kohdan olivat jättäneet 2 museota. Museoita, joiden **ajallinen painopiste** alkoi 1880-luvulta oli vastaajista 4, muuten painopiste noudatteli melko tasaista sijoittumista, 1900-luvun alusta tälle vuosikymmenelle.

Aluetaidemuseoista kokoelmien ajallisen painopisteen olivat ilmoittaneet kaikki kuusi (6) vastaajaa. Aluetaidemuseoilla ajallinen painopiste ajoittui suurimmalla osalla 1980-luvulle, lähtien 1960-luvulta 90-luvulle.

Kysymykseen onko **maakuntamuseoillavastuuhenkilöä** huolehtimassa hankinnoista ja kartunnasta, vastuuhenkilö oli 13 museossa, ei vastuuhenkilöä 3 museossa, tyhjäksi kohdan olivat jättäneet 3 museota.

Aluetaidemuseoilla vastuuhenkilöä huolehtimassa hankinnoista ja kartunnasta vastuuhenkilöä oli 5 museossa, ei vastuuhenkilöä 1.

Maakuntamuseoista hankintasuunnitelman olivat laatineet 3 museota, ei hankintasuunnitelmaa 12 museota, tyhjäksi kohdan olivat jättäneet 3 museota, yksi vastaajista ei ollut osannut tulkita kysymystä (? -vastaus).

Hankintasuunnitelman laatineiden maakuntamuseoiden kuvailuja mm.:

- Maakunnallinen erikoisala (ratsuväki, Viipuri)
- Kulloisenkin perus- ja erikoisnäyttelyn teemojen mukainen dokumentointi ja kuvakeräykset

Yksi ei-vastauksen antaneista kuvailee kuitenkin suunnitelmaa:

- Ei erityistä hankintasuunnitelmaa, valokuva-arkiston kuvien täydennystä kaipaavien kuva-aiheiden kartoitusta jatketaan; keruuohjelmaa ja takautuvan tallennuksen ohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon museon painopistealueet, toimintasuunnitelma 1998-2002

Hankintapäätöksien syntyisestä maakuntamuseot nimesivät

kuvamateriaalin karttuvan mm.

- näyttely- ja tutkimusprojektien yhteydessä
- lahjoituksina,
- oman kuvaustoiminnan tuloksena
- mahdollisista ostoista päättävän museonjohtajan
- hankintamäärärahojen olevan vähäiset ostot tapahtuvat näyttelyiden ja julkaisujen yhteydessä
- vastaanotettavan materiaalia jota joko lahjoitetaan tai lainataan reprottavaksi, liittyen museon kokonaistoimintaan
- haastatteluin, pienin keruutöin

Aluetaidemuseoista hankintasuunnitelman olivat laatineet 3 museota, ei

hankintasuunnitelmaa 3 museota.

Hankintapäätöksien syntyisestä aluetaidemuseot nimesivät kuvamateriaalin karttuvan

mm.

- Taidemuseon näyttelyt ja kokoelmateokset kuvataan automaattisesti; aluetaidemuseotoiminnan piiriin kuuluvat kuvaukset
- Projektikohtaisesti: näyttelydokumentoinnit, painotuotteisiin kuvattavat materiaalit, taidemuseon tapahtumat
- Kartunta lähinnä uustuotantoa (toiminnan, alueen taiteen dokumentointi, taiteilijakohtainen tutkimus- ja julkaisutoiminta)
- Oma tuotantoa 99 %

3 KESKEISET KOKOELMAT

Keskeiset kokoelmat -kohtaan **maakuntamuseoista** 18 oli osannut priorisoida ja nimetä kokoelmiaan. 1 vastaaja oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Kokoelmina mainittiin mm.:

- Lehtikuvaaja Esko Eskelisen negatiivikokoelma
- Satakunnan Nuorisoseurojen liiton kuvakokoelma
- Ateljée Holmströmin negatiivikokoelma
- Valokuvaaja Uuno Laukan kokoelma
- Tampellan kokoelma, teollisuushistoria

Aluetaidemuseoista kaksi (2) vastaajaa oli nimennyt keskeisiä kokoelmiaan.

4 AIHEET

Kokoelmien **aiheita** olivat listanneet vastaajista 16 **maakuntamuseota**, 3 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Aihe esimerkkejä mm.:

- Rakennukset, maisemat, henkilökuvat, sotakuvat, tervanpoltto, metsätyöt, uittotyöt
- Rovaniemi 1900 -luvun alusta lähtien, Lapin sota ja jälleenrakennuskausi, saamelaiskulttuuri, peräpohjalainen kulttuuri
- Henkilökuvat, Kuopion rakennukset, Kuopion näkymät, Pohjois-Savosta rakennuksia, maisemia
- Uutiskuvaus, Teisko-Ruovesi, maaseutumiljöö yms.
- mm. kaupunki- ja kulttuurinäkymiä, arkkitehtuuri, asuminen

Aluetaidemuseoista 5 vastaajaa olivat listanneet kokoelmien aiheitaan.

Aihe-esimerkkejä mm.;

- Taideteokset, yleiskuvat näyttelyistä, taiteilijat, taiteilijoiden työympäristö
- Taideteokset, näyttelydokumentoinnit, tapahtumat taidemuseossa
- Yksittäiset taideteokset, näyttelytoiminta (erityisesti oma), tilaisuudet, tapahtumat, oman toiminnan dokumentointi, tutkimuskohteet (erityisesti oman alueen), taiteilijat
- Eero Nelimarkan teokset sekä henkilö; museotoiminta, näyttelyiden dokumentointi ym.

5 KUVA-ARKISTON RAKENNE

Maakuntamuseoista kokoelmia säilyttivät luovutusjärjestyksessä (**provinienssi**) vastaajista 5 museota, ei provinienssia 7, tyhjä vastaus 1 museo, lisäksi 6 vastaajaa oli

vastannut sekä kyllä/ei, jolloin heidän kokoelmistaan osaa säilytettiin luovutuksen mukaisessa järjestyksessä esim. suuret kokoelmat, ja osaa kokoelmista hajotettuina.

Aluetaidemuseoista kokoelmia säilyttivät luovutusjärjestyksessä (provinienssi) vastaajista 2 museota, ei provinienssiä 2 museota, tyhjä vastaus 2 museota.

Maakuntamuseoista yhtenäistä luokittelujärjestelmää kokoelmien yhteydessä käytti 11 museota, ei luokitusjärjestelmää 6, ja tyhjäksi kohdan olivat jättäneet 2 museota

Luokitusjärjestelminä mainittiin mm.:

- Outline of cultural materials (OCM)
- käyttöarkistossa Outline
- Outline
- historiallisen museon oma (aiheenmukainen) luokitus
- 1970-luvulla museo luonut kuvien aiheenmukaisen ryhmittelyn; museon esinekuvien kohdalla siirryttiin käyttämään 90-luvun alussa Suomen museoliiton suosituksia 2/1983 Kulttuurimateriaalin luokitusjärjestelmä -luetteloa
- Polydocilla haku kaikilla luettelointitiedoilla, jolloin luokitusjärjestelmälle olisi vähän käyttöä; on line -luokitusta kokeiltu ja sen käyttöön jätetty mahdollisuus, mutta soveltuu huonosti kuva-aineistolle
- "oma"
- Atk-Antikvaria
- YSA, MASA, vuodesta 1999 myös Outline sekä museon oma luokitusjärjestelmä

Aluetaidemuseoista yhtenäistä luokittelujärjestelmää kokoelmien yhteydessä käytti 1 museo*, ei luokitusjärjestelmää 4, tyhjä vastaus 1 museo.

(luokitusjärjestelmänä mainittiin UDK)

Maakuntamuseon arkiston järjestelmää kuvailivat 15 museota, tyhjäksi kohdan olivat jättäneet 4 museota.

Esimerkkejä kuvailuista:

- Valokuvat aiheenmukaisesti laatikoissa; henkilökuvat aakkosissa; topografinen järjestely, jonka sisällä aiheenmukaisesti, jos paljon kuvia; negatiivit numerojärjestyksessä, isot valokuvaajan negatiiveista tehdyt pinnakkaisarkit kansioissa numerojärjestyksessä
- Vedokset paikkakunnittain, sisältöaiheittain; henkilökuvat aakkosjärjestyksessä; negatiivit numerojärjestyksessä, samoin diapositiivit
- Käyttöarkisto ja lepoarkistot, jossa kuvat diaarijärjestyksessä
- Vedokset aiheenmukaisessa järjestyksessä, vuodesta 1992 Antikvaria-tietojärjestelmä; negatiivit kronologisessa järjestyksessä
- Museolla oma systemaattinen luettelo, jonka mukaan positiivit on järjestetty; negatiivit numerojärjestyksessä; kaikki uusi aineisto arkistoidaan A-kokoelmaan; museolla myös

selvittämätöntä kuva-aineistoa; arkistoon otetaan vain mustavalkokuvia, värikuvia ei pitkäaikaiseen säilytykseen oteta; Kuva-aineistosta on luetteloita: pääluettelo, dialuettelo, negatiiviluettelo; arkistossa osa materiaalista löytyy lahjoittajan mukaan; käytettävissä ovat seuraavat hakemistot: kuva-arkistossa henkilöhakemisto, valokuvaajakortisto ja systemaattinen järjestys; hää- ja hautajaiskutsuhakemisto, topografinen hakemisto, esineluettelot, vankikuva-hakemisto (osittainen)

- Valokuvat, 18x24 cm ja suuremmat, paspartuureissa tietoineen arkistolaatikoissa; jos kuvasta olemassa ainoastaan originaali, siitä on otettu tavallinen valokopio, jonka jälkeen kuva siirretty suojapussissa omaan arkistolaatikkoon ja valokopioon laitettu viite originaalin olemassaolosta; originaalista tehdään tarvittaessa kopio; isokokoiset kopiot ja originaalit ovat omassa arkistolaatikossa sekä muutamassa eri pisteessä arkistossa; negatiiveilla sama numero kuin kuvalla ja ne sijaitsevat omissa arkistolaatikoissa, muovinegat ja lasiset periaatteessa erikseen ja koon mukaan; diat on arkistoitu happovapaasta kartongista valmistettuihin laatikoihin, samoja käytetään tekstiilien ja esineiden säilyttämiseen, jossa diat riippudialehdissä (pvc:tön); osa kuvista arkistoitu myös laatikoihin, tätä kuitenkin pidetään väliaikaisena ratkaisuna
- "Toimii"
- Liian paljon vielä yhden ihmisen muistin varassa, koska tilat eivät mahdollista järkevää ja loogista paikkajärjestystä, erikokoiset eri paikoissa

Aluetaidemuseoista arkiston järjestelmää kuvailivat 3 museota, tyhjäksi kohdan olivat jättäneet 3 museota.

Esimerkkejä kuvailuista:

- Kinodiat riippukoteloissa (muoviset) diakaapissa, ei luetteloida; mv-negatiivit negatiivipusseissa, luetteloidaan; painokelpoiset laakadiat, rullafilmikuvat taiteilijan mukaan vetokaapissa, ei luetteloida
- käyttökuvat sekä arkistokuvat, diat sekä mv-kuvat; arkistodiat, valokuvat osastoissaan signumijärjestys

6 LUETTELOT

Maakuntamuseoista uetteloa vastaanotetuista kokoelmista ylläpiti 18 museota, 1 museoista oli vastannut kyllä/ei, jatkaen kuitenkin vastausta, että luettelo on alettu pitämään loppuvuodesta 1997.

Aluetaidemuseoista luetteloa vastaanotetuista kokoelmista ylläpiti 1 museo, ei vastaanottoluetteloa 5, joista kaksi (2) vastaajaa jatkaa vastausta, ettei taidemuseolla ole vastaanotettuja kokoelmia.

Maakuntamuseoilla kuvakokoelmien **luettelointisuunnitelma** oli tehty 7:ssa museossa, ei

luettelointisuunnitelmaa 7, tyhjä vastaus 5, joista yksi ei ollut osannut tulkita kysymystä (?-vastaus).

Aluetaidemuseoista kuvakokoemien **luettelointisuunnitelma** oli tehty 3 museossa, ei luettelointisuunnitelmaa 2, tyhjä vastaus 1 museo.

Maakuntamuseoilta kuva-arkiston **luettelointiin erikoistuneita** työntekijöitä kyseltäessä luetteloija oli 16 museossa, ei luetteloijaa 2, yksi vastaajista ei ollut osannut tulkita kysymystä (?-vastaus).

Aluetaidemuseoilta kuva-arkiston luettelointiin erikoistuneita työntekijöitä kyseltäessä luetteloija oli 2 museossa, ei luetteloijaa 4 museota.

Maakuntamuseossa kirjalliset ohjeet luettelointia varten olivat käytössä 13 museossa, ei ohjeita 5 museossa. Yksi vastaajista ei ollut osannut tulkita kysymystä (?-vastaus).

Kirjallisina ohjeina mainittiin mm.

- Museoliiton suositukset, Antikvarian ohjeet
- "vanha, atk ohjaa nyt luettelointia selvästi"
- Ohjeita paikallisille kuva-arkistoille, Keski-Suomen museon monistesarja 2/84 (ajankohtaistettuna)
- Museologian luennot, luettelointi-ohjeet atk:lle

Aluetaidemuseoilla kirjalliset ohjeet luettelointia varten olivat käytössä 3 museossa, ei ohjeita 3 museota.

Kirjallisina ohjeina mainittiin mm.;

- Antikvaria-museotietojärjestelmän yleiset ja kuva-arkiston ohjeet
- UDK

Maakuntamuseot ilmoittivat ylläpitävänsä mm. seuraavia **luetteloita kokoelmistaan**:

- Henkilöluettelo, kuvauspaikkaluettelo, dialuettelo, lainaajat, valokuvaajaluettelo
- Aiheenmukainen luokittelu, asiasanat atk:lla, luettelointilomakkeet numerojärjestyksessä, diaari
- Kuvaluettelo, dialuettelo, lahjoittajaluettelo, kuvaajaluettelo, henkilökuvakortisto
- Diaari, kuvaluettelo
- Kuvaluettelot, negatiiviluettelot, dialuettelot, pääkirjat, luettelointipöytäkirjat
- Pääluettelo, dialuettelo, negatiiviluettelo; kaikki luettelot käsinkirjoitettuja

- Luettelointiin käytetään ainoastaan Antikvaria-ohjelmaa, mutta ennenkuin koko arkisto on takautuvasti saatu atk-tietokantaan joudutaan käyttämään kuvien ja negatiivien etsinnän osalta vanhaa luettelointijärjestelmää
- Diaari, kuvaluettelot, kokoelmaluettelot
- Kuvaluettelo, negatiiviluettelo, dialuettelo
- Diaario, kuvaluettelo, negatiiviluettelo, dialuettelo, filmiluettelo, henkilökortisto, albumikortisto
- Päädiaario, kuvaluettelo, hakukortit: aiheenmukainen, kuvaajakortti, tekijäkortti
- Negatiiviluettelo, dialuettelo, valokuva-lahjoitusluettelo
- Luettelointia uusitaan
- Varsinainen luettelo ja käsikortisto
- Valokuvaluettelo
- Henkilökortisto; diakortisto; valokuvaajakortisto (ei ylläpidetä koska atk-systeemi hoitaa)
- Hankintaerätietokanta eli diaari - atk; kuva-arkistotietokanta- atk, josta saa raportteina erilaisia luetteloita mm. valokuvaajan tuotanto kuvatyypeittäin.

Aluetaidemuseot ilmoittivat ylläpitävänsä mm. seuraavia luetteloita kokoelmistaan:

- Diaari, kuvaluettelo
- Mv-negatiivien diaario, kortisto mv-vedoksista
- Ainoastaan diapositiivit toistaiseksi luetteloitu

Maakuntamuseoilta eri luetteloiden muotoa kysyttäessä vastattiin seuraavasti:

Diaarin muoto:

Käsinkirjoitettu 14 museota, joista 2 vastaajaa ilmoitti diaarin olevan sekä atk- muodossa että käsinkirjoitettuna, tyhjä vastaus 5.

Kuvaluettelon muoto:

käsinkirjoitettu 9 arkistoa, joista 4 ilmoitti kuvaluettelon vanhemmanpään olevan käsinkirjoitettu, jonka jälkeen nykyisin ollaan siirrytty käyttämään atk:ta.

Atk 5 arkistoa (vrt. yllä), konekirjoitusliuskoina 3, joista vastaajat ilmoittivat kuvaluettelon olevan konekirjoitusliuskoina, mutta siirrytty myöhemmin käyttämään atk:ta, muu: mikrofilmi 1, tyhjä vastaus 5. Vastaajien lukumäärät eivät täsmää, koska vastaukset ovat päällekkäisiä esim. sekä atk- että käsinkirjoitettu.

Aluetaidemuseoista vain yksi (1) vastaajista oli vastannut luetteloiden muotoa mittaavaan kysymykseen.

7 ATK-KANNAT

Maakuntamuseoiden tietokantojen **tuottamismahdollisuudet**: kyllä 15 museota, ei kantojen tuottamismahdollisuutta 3 museota, yksi (1) vastaajista oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Aluetaidemuseoiden tietokantojen tuottamismahdollisuudet: kyllä 5 museota, yhdellä (1) museolla ei ollut kantojen tuottamismahdollisuutta.

Maakuntamuseoista työasemana PC:tä käytti 14 museota, muu työasema oli käytössä 2:lla museolla, kohdan tyhjäksi oli jättänyt 3 vastaajaa, lisäksi osalla vastaajista oli käytössä myös muita työasemia PC:n rinnalla, kuten VAX-yhteys kaupungin tietokoneeseen tai aiemmin käytössä ollut MAC.

Aluetaidemuseoista kaikilla vastaajista (6) oli käytössä PC.

Käytetyimmät arkisto-ohjelmat	Maakuntamuseot
Antikvaria	6
KuvaMinttu	3
Mopsi	1
Polydoc	1
Maria	1
Sofie	1

Vastanneista 6 ei ole maininnut käyttämäänsä/käyttävänsä arkisto-ohjelmaa.

Arkisto-ohjelmat	Aluetaidemuseot
Antikvaria	1
Paradox, oma sovellus	1
Polydoc	1

Vastanneista 3 ei ole maininnut käyttämäänsä/käyttävänsä arkisto-ohjelmaa.

Maakuntamuseoista kuvien **skannaamismahdollisuudet** omasi 12 museota, 4:llä museolla ei ollut skannaamismahdollisuutta, 3 vastaajista oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Skannerityyppi: Tasoskanneri oli käytössä 12:llä vastaajalla, joista 5:llä oli myös negatiiviskanneri ja yhdellä diaskanneri.

Aluetaidemuseoista kuvien skannaamismahdollisuudet: kyllä 3 museota, ei saknaamismahdollisuutta 2 museota, tyhjä vastaus 1 museo.

Skannerityyppi: Tasoskanneri oli käytössä 3:lla vastaajalla, joista 2:lla oli myös diaskanneri ja yhdellä negatiiviskanneri.

Maakuntamuseoista 8 oli ilmoittanut skannattujen kuvien lukumäärän:

Skannatut	Kuva-aineiston kokonaismäärä:
241	21 173
477	230 000
n. 500	n. 340 546
n. 2 000	834 000
n. 3 500	n. 200 000
8 309	n. 110 000
n. 11 000	n. 700 000
30 000	650 000
Yht. 56 027	Yht. 3 085 719

Aluetaidemuseoista 2 oli ilmoittanut skannattujen kuvien lukumäärän:

Skannatut	Kuva-aineiston kokonaismäärä:
n. 100	14 380
n. 580	n. 35 000
Yht. 680	Yht. 49 380

Maakuntamuseoiden kokoelmien **digitoinnin alkuajakohdan** ilmoittivat 8 museota, digitoinnin aloitus museoilla sijoittui 1996-1999 välille. **Aluetaidemuseoiden** kokoelmien digitoinnin alkuajakohdan ilmoittivat 2 museota, digitoinnin aloitus museoilla sijoittui vuodelle 1998.

Maakuntamuseoista kuva-arkiston skannaukseen ilmoitti 6 vastaajista erikoistuneen jonkun museon työntekijöistä, muilla ei ollut skannaustyöhön erikoistunutta työntekijää.

Aluetaidemuseoista kahdella (2) oli skannaustyöhön erikoistunut työntekijä.

Maakuntamuseoilla asiakkaille suunnattuja **atk-tietokantoja** oli vastaajien mukaan 3:lla museolla, jotka kuitenkin täsmensivät vastaustaan atk-tietojen olevan www-sivuja, yksi vastaaja ilmoitti koko skannatun materiaalin olevan myös asiakaskäytössä selailtavana.

Aluetaidemuseoista yhdellä (1) oli asiakkaille suunnattuja atk-tietokantoja.

Lisäksi:

Kaikista vastanneista **maakuntamuseoista** 10 vastaajaa oli antanut **verkkosivu-osoitteen**.

Aluetaidemuseoista yksi (1) vastaaja oli antanut verkkosivuosoitteen.

8 VALOKUVAAJAT/TAITEILIJAT

Maakuntamuseoista merkittävimmät **valokuvaajat/taiteilijat** kohtaan vastanneista 14 oli osannut nimetä arkistoistaan löytyvien kuvien kuvaajia, 5 vastaajaa on jättänyt kohdan tyhjäksi.

- Kyselyn avulla saadut tarkemmat tiedot valokuvaajista jäivät puutteellisiksi, kysymyksen asettelu on saattanut johtaa vastanneita "harhaan". Valokuvaajia ei ehkä olla haluttu tai osattu arvottaa erikseen merkittäviksi tai keskeisiksi. Koulutusjakson aikana museoiden kokoelmiin sisältyvät valokuvaajat pyritään selvittämään tarkemmin.

Aluetaidemuseoista 3 vastaajaa oli nimennyt valokuvaajiaan.

9 VALOKUVIEN KÄSITTELY

Maakuntamuseoista alkuperäisten valokuvien selailua museot kuvailivat mm. seuraavasti:

- Viikoittain
- Joitakin kuvia (Joensuu-aiheisia) aika paljon
- Aina kun tarvitaan kuvamateriaalia esim. näyttely- tai julkaisutarkoituksiin ja asiakaspalvelun yhteydessä
- Toisinaan, kun aiheesta ei löydy kopiota käyttöarkistosta
- Harvoin
- Museon henkilökunta selailee alkuperäiskuvia melko paljon, asiakaskäyntejä kuva-arkistossa vuonna 1997 oli noin 80
- Originaaleja ainoastaan arkistonhoitaja

- Lepoarkistossa olevia kuvia ei juurikaan selailta, mutta jos käyttökopio on huono alkuperäinen kuva lähetetään uudelleen vedostettavaksi; vanhemmat yli 10 vuotta sitten tehdyt käyttökopiot ovat huonotasoisia, ettei silloisista negatiiveista vedostettavan kuvan lopputuloksesta ole takeita, onko hyvä
- Valokuvat (alkuperäiset ja työkopiot) ovat aiheenmukaisesti järjestetty, joten kun kuvia hakee täytyy selata!
- Kuvia selailaan kun etsitään sopivia asiakkaille
- Kuvat ovat vapaasti selailtavissa
- Liikaa
- 1-2 kuva-asiakasta viikoittain, säännönmukaisesti henkilökunta kerää kuvat asiakkaille
- Melko paljon, atk:lle vienti vähentänyt

Aluetaidemuseoista alkuperäisten valokuvien selailua museot kuvailivat mm. seuraavasti:

- Asiakkaille yleensä teetetään heidän pyytämänsä kuvat, joten he eivät ole kovin paljon tekemisissä alkuperäisten kuvien kanssa
- Erittäin vähän; tietoa jo riittävästi atk:lla, mikä helpottaa hakua
- Liian paljon
- Tarvittaessa, kun tulee kyselyitä esim. teoslainapyyntöjä 1-2 kertaa/2 vk

Maakuntamuseoista 10 neuvoi myös asiakkaita **valokuvien käsittelystä**, mm:

- Valokuvan pinnalle ei saa koskea sormin, kuvakortteja ei saa taittaa; valokuvat laittaa takaisin paikoilleen arkistonhoitaja
- Valkoiset käsineet kädessä aina
- Henkilökohtainen neuvonta, moniste, ohjeita paikallisille kuva-arkistoille -julkaisu
- Tekeillä; tarkoituksena tehdä ohjeet, joissa asiakasta kehoitetaan käyttämään hanskoja, tarttumaan kuvaa reunoista ym.
- Aina jos on tarpeen!

Aluetaidemuseoilla ei ollut varsinaisia ohjeita asiakkaille kuvien käsittelyä varten.

10 VALOKUVIEN SÄILYTYS

Maakuntamuseoiden vastaajista 19 ilmoitti säilyttävänsä negatiiveja pusseissa. **Negatiivien säilytysmateriaaleina** maakuntamuseoilla käytetyin oli Terkon negatiivipussi, 10 museota mainitsi tämän materiaalin nimeltä, 2 museota ilmoitti käyttävänsä Munktel:in negatiivipusseja, muut vastaajat eivät olleet nimenneet käyttämiään säilytysmateriaaleja, tyhjäksi kohdan oli jättänyt yksi vastaaja.

Maakuntamuseoiden vastaajista 10 ilmoitti säilyttävänsä **vedoksia** pusseissa. 9 museota mainitsi Terkon materiaalit nimeltä, pohjustettuina vedoksia säilytti 8 museota, pohjustus materiaaleja ei oltu vastauksissa nimetty, ainoastaan esim. happovapaa kartonki, kuivaliima.

Aluetaidemuseoista 5 mainitsi säilyttävänsä negatiiveja pusseissa, materiaaleina mm. Terkon negatiivipussi sekä VK-painon materiaalit.

Aluetaidemuseoista 4 vastaajaa kuvaili vedosten säilytysmateriaaleja, 2 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Maakuntamuseoiden kuva-aineistojen arkistoinnissa käytössä olevia **kalusteita** kuvaili 18 vastaajaa, yksi vastaaja oli jättänyt kohdan tyhjäksi. **Aluetaidemuseoiden** kuva-aineistojen arkistoinnissa käytössä olevia kalusteita kuvaili 4 vastaajaa, 2 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi. Erilaiset metalliset arkistokaapit olivat maakuntamuseoilla sekä aluetaidemuseoilla käytetyimpiä.

Maakuntamuseoiden säilytystiloja kysyttäessä kuvakokoelmilla oli erillinen säilystila 10 museolla, ei erillistä tilaa 5, lisäksi 4 vastaajaa oli antanut kyllä/ei vastauksen.

Aluetaidemuseoiden säilytystiloja kysyttäessä kuvakokoelmilla oli erillinen säilytystila 1 museolla, ei erillistä tilaa 3, lisäksi 2 vastaajaa oli antanut kyllä/ei vastauksen.

Konservaattoria ei ollut yhdelläkään maakuntamuseolla eikä aluetaidemuseolla.

11 PALVELUT

Maakuntamuseoista kuva-aineistoihin liittyviä **tekijänoikeuksia** mainitsi 6 vastaajista, mm.:

- Deponointeihin liittyy käyttörajoituksia
- Mikäli kyseessä ammattivalokuvaajan kuvat, niin käyttöoikeussopimus tehdään; lahjakirjassa erillinen kohta oikeuksien siirrosta
- osassa erillisiä tekijänoikeussopimuksia
- osa lahjoitetusta kuvamateriaalista annettu vain museon omaan käyttöön
- esim. jotkin kokoelmat vain tutkimuskäytössä

Aluetaidemuseoista 2 vastaajaa ilmoitti teijänoikeuksista sovittavan tapauskohtaisesti.

12 VASTAUSTEN JULKISTAMINEN

Kyselyyn vastanneista **maakuntamuseoista** 15 antoi luvan esittää perustietojaan Suomen valokuvataiteen museon eri arkistoja esittelevässä yhteisessä tietokannassa. 4 vastaajaa ei ollut antanut kantaansa www-käytöstä, joten tyhjä vastaus on tulkittu ei-vastaukseksi.

Aluetaidemuseoista 4 antoi luvan esittää perustietojaan tietokannassa, yksi (1) vastaajista antoi ei-vastauksen, yksi (1) tyhjä vastaus on myös tulkittu ei-vastaukseksi.